

Türkiye'deki üroloji eğitime ve üroloji mesleğine bakış: Anket sonuçlarının değerlendirilmesi

A look to the urology education and urology profession in Turkey: evaluation of survey results

Osman Ergün¹, Emre Huri², Cenk Acar³, Murat Binbay⁴, Ali Ersin Zümrütbaş³, Ömer Acar⁵, Sinharib Çitgez⁶

¹Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Üroloji Anabilim Dalı, Isparta

²Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi, 2. Üroloji Kliniği, Ankara

³Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi, Üroloji Anabilim Dalı, Denizli

⁴Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Üroloji Kliniği, İstanbul

⁵İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi, Üroloji Anabilim Dalı, İstanbul

⁶İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Üroloji Anabilim Dalı, İstanbul

Özet

Amaç: Türkiye'deki asistan ve yeni uzmanların üroloji eğitimi ve üroloji mesleği hakkındaki görüş ve düşüncelerini değerlendirmektir.

Gereç ve yöntem: Anket çalışmasına 83 asistan ve yeni uzman katıldı. Toplam 25 sorudan oluşan anket 20 dk'lık bir süre dilimi içinde katılımcının kendisi tarafından doldurularak uygulandı.

Bulgular: Katılımcıların %90'ı (76/83) üroloji branşını seçmekten memnun idi, ancak bunların %22.4'ü (17/76) şansları olsa üroloji eğitimlerini başka bir kurumda almak istediklerini bildirdiler. Eğitim aldığı kurumun teorik eğitimini %14'ü (9/63) yeterli bulmaktadır. Yeterli bulmayan katılımcılara bu durumun eğiticilerden kaynaklanan sebebinin ne olabileceği sorulduğunda %47'si (39/83) eğiticilerin eğitim saatinde asistanlara ders anlatmadığını bildirdiler. Mesleğini ülkemizde mi yoksa yurt dışında mı icra etmek istiyorsunuz şeklindeki soruya %57 ülkemizde, %14 fark etmez şeklinde cevap alındı.

Sonuç: Üroloji ihtisas eğitimi alan asistanlar genel olarak çalışma tatminine ulaşabilmektedir. Ülkemizde eğitim kurumlarının akredite olabilmek için gösterdikleri çabalar göz önüne alındığında asistan karnelerine bir düzenlemenin getirilmesi önerilmektedir. Eğiticilerin %47'sinin asistanlara teorik ders anlatmaması düşündürücüdür. Üroloji mesleğini ülkemizde ve Sağlık Bakanlığı'na bağlı olarak sürdürmek halen geleceğin ürologları açısından cazibesini yitirmemiştir.

Anahtar sözcükler: Akreditasyon; asistan; eğitim; üroloji.

Abstract

Objective: To evaluate the aspects and thoughts of urology residents and new specialists about urology education and urology profession in Turkey.

Materials and methods: Eighty three residents and new specialists were included in the survey. The survey, which was consisted of 25 questions, was fulfilled in 20 min period by the participants themselves.

Results: Ninety percent (76/83) of the participants were glad to choose urology specialty, but 22.4% (17/76) of those stated that they wished to take their urology education in another institution if they had chance. Fourteen percent (9/63) finds the theoretical education of their institution sufficient. When they were asked that what possible reasons of insufficiency of institution arising from their teachers could be, the 47% (39/83) of unsatisfied participants reported that the teachers did not give lessons at education times. When they were asked whether they preferred to practice their profession in our country or abroad, 57% preferred to practice in our country and 14% had no preference.

Conclusion: The residents taking urology specialty education are satisfied with their work in general. Considering the efforts of education institutions to become accredited, the reorganization of residents' report cards is suggested. It is very challenging that 47% of the educators do not give theoretical lessons to residents. Practicing urology in our country in relation with Ministry of Health has not yet lost its attraction among the urologist of near future.

Key words: Accreditation; education; resident; urology.

Ülkemizin Avrupa Birliği'ne adaylık konumu nedeniyle, uzmanlık eğitiminde ulusal düzeyde standardizasyonun sağlanmasına yönelik çabalar giderek hız kazanmaktadır. Günümüzde, tüm uzmanlık dernekleri bir yandan kendi branşlarında uzmanlık eğitim müfredatları geliştirmekte, bir yandan da merkezi yeterlilik (*board*) sınavlarının alt yapısını oluşturmaktadır. Bu yeni yaklaşımın sonucu olarak, asistanların ve uzmanların yetkinliğinin belirli aralıklarla ve çeşitli yöntemlerle ölçülmesine yönelik çalışmalar son yıllarda hız kazanmıştır.^[1-4] Bir yandan da, uzmanlık eğitimi veren kurumlarda eğitimin kalitesinin veya eğiticilerin verimliliğinin asistanlar tarafından değerlendirilmesi yönündeki çalışmalar artmaktadır.^[5,6]

Kişinin bir mesleği öğrenirkenki eğitim sürecinde ve daha sonraki meslek yaşamında mesleğine bakışında bazı faktörler etkilidir: ücret, işin niteliği, bireyin çalışma koşulları, yönetim politikaları ve çalışma arkadaşları gibi.^[7] Üroloji alanında veya diğer branşlarda eğitim alan ve meslek hayatlarını sürdürmek isteyen asistanlar aldıkları eğitim doğrultusunda çalışacakları ortamın fiziksel şartları için beklentiler oluşturur, yaptıkları işin bu özellikleri karşılmasını isterler. Eğitimden ise beklenen bir başarı düzeyi vardır.

Türkiye ESRU (*European Society of Residents in Urology*) tarafından düzenlenen bu anket çalışmasının amacı ülkemizdeki asistan ve yeni uzmanların üroloji eğitimi ve üroloji mesleği hakkındaki görüş ve düşüncelerini değerlendirmektir.

Gereç ve yöntem

Bu anket çalışması “Ürolojide Asistanlık ve Yeni Uzmanlık: Uluslararası Zirve 2010” kongresinde anket oturumuna katılan 83 katılımcıya uygulandı. Anket 20 dk'lık bir süre dilimi içinde katılımcının kendisi tarafından doldurularak uygulandı. Her katılımcıya bir adet anket verildi ve süre sonunda her katılımcıdan bir adet anket toplandı. Anket 25 sorudan oluşmakta idi. Sorular çoktan seçmeli idi. Anket soruları kapalı uçlu ve katılımcının bir veya birden fazla şık işaretlemesine izin verecek şekilde tasarlandı. Anket uygulamasından önce anketi değerlendirebilmek için farklı bölge ve hastanelerden 10 üroloji asistanına pretest yapıldı. Pretest sonucuna göre ankette gerekli düzenlemelere gidildi. İlk üç soruda kişinin üroloji branşını seçme nedeni, seçimden ve aldığı eğitimden memnuniyet durumu sorgulandı. Dört ve dokuzuncu sorular arasında katılımcının eğitim aldığı kurumun verdiği teorik ve pratik eğitim sorgulandı. On ve onüçüncü sorular arasında katılımcılara eğitim aldıkları

kurumun bilimsel faaliyetleri ve yayınları konusu soruldu. Ondördüncü soruda üroloji alanında eğitim kapsamında gözlem veya deneyim için yurt dışına çıkılıp çıkmadığı sorgulandı. Onbeş-onyedinci sorular arasında tez mecburiyeti ve ürolojide yeterlilik kursları sorgulandı; 18-20. sorularda genel olarak üroloji alanında faaliyet gösteren dernek, organizasyon ve kongre çalışma faaliyetleri değerlendirildi; 21. soruda önemli bir tanı aracı olan ürodinami kullanımının sertifikasyonunun gerekliliği sorgulandı; 22-23. sorularda kişinin mesleği konusunda gelecekteki planları; 24. soruda üroloji eğitiminin süresi ve 25. soruda yandal gereksinimi sorgulandı. Veriler SPSS 15.0 istatistik paket programı kullanılarak değerlendirildi. Tanımlayıcı istatistiksel analizler yapıldı.

Bulgular

Katılımcıların %90'ı (76/83) üroloji branşını seçmekten memnun idi, ancak bunların %22.4'ü (17/76) şansları olsa üroloji eğitimlerini başka bir kurumda almak istediklerini bildirdiler. Katılımcılara üroloji branşını seçme nedenleri sorulduğunda %51'i (42/83) kendi ilgi ve yetenekleri ile örtüştüğü için, %26'sı (21/83) kişi Tıpta Uzmanlık Sınavı'nda aldığı puan ürolojiye yettiği için, %17'si (14/83) ideali olduğu için ve %2'si mesleki ve maddi getirisinden dolayı seçtiklerini bildirmişlerdir. Eğitim aldığı kurumun teorik eğitimini %14'ü (9/63) yeterli bulmaktadır. Yeterli bulmayanların en sık bildirdiği sebep %32 (41/128) oranında teorik eğitim saatinin olduğu günlerde asistanların hastanede yapmak zorunda oldukları işler idi. Hayır cevabını verenlere bu durumun eğiticilerden kaynaklanan sebebinin ne olabileceği sorulduğunda %47'si (39/83) eğiticilerin eğitim saatinde asistanlara ders anlatmadığını bildirdiler. Eğitim aldığı kurumun pratik eğitimini katılımcıların %42'si (35/83) yetersiz, %58'i (48/83) yeterli bulmakta idi. Yetersiz bulanların buna neden olarak verdikleri en sık cevap %33 (27/83) ile “Kimin, ne zaman, kaç adet, hangi vakayı yapacağı konusunda bir düzen bulunmuyor” idi. Hayır cevabını verenlere bu durumun eğiticilerden kaynaklanan sebebinin ne olabileceği sorulduğunda %35 (26/74) ile “Ameliyat esnasında vakanın cerrahi teknik açısından önemli noktaları anlatılmıyor” yanıtını verdiler. Bilimsel faaliyetlere katılma konusunda katılımcıların %56'sı (44/79) destek gördüklerini (%37: Destek oluyor, %19: Çok fazla destek oluyor) bildirdiler. Gerekenden daha az destek gördüklerine inanan %44'lük (35/79) katılımcı ise bu konuda en sık %39 (30/87) oranında “Yurt dışı eğitime destek verilmiyor, bu konuda bize

yardımcı veya yol gösterici olunmuyor” cevabını verdi. Katılımcıların %52’si bilimsel yayın yapabilme ve yapma konusunda destek olunduğunu (42/81) bildirdi (%46: destek oluyor, %6: çok fazla destek oluyor). Destek olunmadığını düşünen katılımcılardan %39’u ise “Bilimsel proje hazırlamamız yönünde bize destek olunmuyor, bir projenin nasıl hazırlandığı konusunda yol gösterici olunmuyor”, %33’ü ise “Herhangi bir konuda bilimsel yayın hazırladığımız zaman adımıza hakkaniyet ölçüsünde yer verilmiyor” şeklinde cevap verdiler. Katılımcıların %82’si (69/83) üroloji alanında eğitim, gözlem veya deneyim için yurt dışına çıkmamıştı. Katılımcılar “Asistanlık eğitiminin sonunda sizce tez mecburiyeti olmalı mı?” sorusuna: %42 evet, %51 hayır, %7 herhangi bir fikrim yok cevabını verdiler. Tez mecburiyeti olmaması gerektiğini düşünenler bu konuda en sık %38 (30/80) ile “Yapılmış olan tezlerin birçoğu bilimsel alana katkı sağlamıyor. Yapılıp unutuluyor, zaman ve ekonomik kaybına neden oluyor” cevabını verdiler. Katılımcıların %93’ü (74/80) Türk Üroloji Derneği veya Türk Üroloji Yeterlilik Kurulu eğitim kurslarının gerekli ve faydalı olduğunu düşünmekte idi. Kongre, sempozyum veya bölgesel toplantılarda katılım ve kayıt için asistanlardan ücret talep edilmesini katılımcıların %89’u (75/83) etik bulmuyor idi. Üroloji alanında faaliyet gösteren dernek ve bölgesel birliklerin faaliyetlerini katılımcıların %56’sı (47/83) yeterli bulduklarını bildirdi. Katılımcıların %65’i üroloji uygulayıcı sertifikası sisteminin olmasının gerektiğini bildirdiler. Mesleğinizi ülkemizde mi yoksa yurt dışında mı icra etmek istiyorsunuz sorusuna %57 ülkemizde, %14 fark etmez şeklinde cevap verdi. Katılımcıların %51’i (41/83) gelecekte meslek hayatlarını Sağlık Bakanlığı’nda, %34’ü (27/83) özel sektörde sürdürmek istediklerini, %15’i (12/83) ise herhangi bir fikrinin olmadığını bildirdiler. Üroloji eğitim süresinin kısaltılmayıp 5 yılda kalmasının doğru olduğuna katılımcıların %56’sı (46/83) katılmakta idi. Anket katılımcılarının %69’u (57/83) üroloji alanında daha fazla yan dal oluşturulması gerektiğini düşünmekte idi.

Tartışma

Tıp fakültelerinde eğitim alanların karşılaştıkları en büyük problem, 6 yıllık eğitim sonrasında bir uzmanlık branşına girip giremeyecekleri ve uzmanlık branşı seçiminde tercih yapmadaki zorluklardır. Üroloji branşını tercih eden 83 katılımcımız değerlendirildiğinde %51’lik kesim üroloji branşını kendi ilgi ve yetenekleri ile örtüştüğü için tercih ettiklerini bildirmişlerdir. Tek ideali ürolog olmak olduğu için

bu branşı tercih ettiklerini %17’lik bir kesim belirtmiştir. Bu parametreler değerlendirildiğinde toplamda %68’lik bir oranın üroloji branşını isteyerek tercih ettiği ortaya çıkmaktadır. Tıpta Uzmanlık Sınavı (TUS) puanına en uygun bölüm olduğu için tercih edenlerin oranı ise %26’dır. Katılımcıların %90’ı üroloji eğitimi aldıkları için memnun olduklarını ve yine %90’lık bir kesim geçmişe dönüp TUS sınavına tekrar girdiği takdirde yine üroloji branşını tercih edeceklerini bildirmişlerdir. Bu da bize üroloji alanında uzmanlık eğitimi alanların bu eğitimi aldıklarından ve bu eğitim sürecindeki mesleki yaşamlarından tatmin olduklarını göstermektedir. Çalışan tatmini, bireyin işyerine yönelik beklentilerini ve işine yönelik tutumunu ifade etmektedir.^[8] Yani, bireyin işini ya da işle ilgili yaşantısını, memnuniyet verici veya olumlu bir duygu ile sonuçlanan bir durum olarak algılamasıdır. Aynı zamanda çalışan tatmini, çalışanların bedensel ve zihinsel sağlıkları yanında, bireysel fizyolojik ve ruhsal duyguların bir belirtisidir.

Katılımcılara aldıkları eğitimin yeterliliği konusundaki düşünceleri sorulduğunda %58’i aldıkları pratik eğitimi yeterli bulurken sadece %14’lük bir kesim aldıkları teorik eğitimi yeterli bulmaktadır. Teorik eğitim açısından bakıldığında problem iki başlık altında toplanabilir. Bunlardan ilki asistan çalışma programındaki düzensizlik olarak söylenebilir. Katılımcılar çoğunlukla eğitim saati olan günlerdeki iş yükünün azaltılamamasından şikayetçi idi. Teorik eğitim saatinin olduğu günlerdeki ultrason, biyopsi, lokal endoskopik işlem, lokal cerrahi işlem, üroloji gibi prosedürlere verilen randevu miktarının azaltılması gerektiğini düşünmektedirler. İkincisi ise eğiticiler ile ilişkili olarak saptandı. Katılımcıların %47’si eğiticilerin asistanlara eğitim saatinde ders anlatmadıklarını bildirmişlerdir. Pratik eğitim değerlendirildiğinde en sık problem vaka dağılımındaki dengesizlik olarak gözlemlendi. Ülkemizde eğitim kurumlarının akreditasyona verdiği önem göz önüne alındığında eğiticilerin %32’sinin asistanlara teorik ders anlatmaması eğitimdeki bir eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Asistan karnelerinin etkin kullanılmaması, denetlenmemesi ve güncellenmemesi üzerinde durulması gereken önemli konulardır. Bu sorunların asistan eğitim karnelerinin gerçekçi ve denetime açık olarak doldurulmasının sağlanması ile çözülebileceğini düşünüyoruz.

Bilimsel faaliyet ve bilimsel yayın konusunda katılımcıların yarısı (sırasıyla %56 ve %52) yeterli destek aldıklarını düşünmektedirler. Katılımcıların

sadece %18'i üroloji alanında eğitim, gözlem veya deneyim için yurt dışına çıktıklarını bildirmişlerdir. Bu durumun nedeni araştırıldığında en sık %39 ile kendilerine yurt dışı eğitim konusunda destek olunmadığını bu konuda yardımcı veya yol gösterici olunmadığını bildirmişleridir. Ülkemizdeki ve yurt dışındaki birçok kurum ve organizasyonun kısa süreli de olsa yurt dışı eğitim konusunda birçok burslar verdiği göz önüne alındığında %18'lik bir oranın çok düşük olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu konuda asistanların daha fazla duyarlı olması gerektiği, ayrıca yeterince bilgilendirilmedikleri görülmektedir.

Katılımcıların %58'si tez mecburiyetinin olmaması gerektiğini bildirdiler. Bu sonuç bize tez konularının belirlenmesi ve bilime katkı sağlayacak çalışmaların planlanması, bu şekilde uzman adaylarının tez çalışmalarını yapmaya daha fazla teşvik edilmesinin önemini göstermektedir. Bilimsel çalışmaların bir ürünü ve birikimin bir neticesi olan tez çalışmalarının bu şekilde önümüzdeki yıllarda hak ettiği değeri alacağı ön görülebilir. Katılımcıların %89'u kongre ve benzeri organizasyonlarda asistanlardan kayıt ve katılım ücreti alınmasını etik bulmadıklarını bildirmişlerdir. Ülkemizin ekonomik koşulları ve bir asistanın aldığı maaş göz önüne alındığında bu durumun makul ve kabul edilebilir olduğu görülüyor. Asistanlara yönelik kongre, kurs ve benzeri sempozyumların maliyeti daha düşük olacak şekilde organize edilmesi ile asistan katılımı daha fazla ve etkili olabilir.

Ankete katılanların %57'si mesleklerini Türkiye'de ve %51'i Sağlık Bakanlığı'na bağlı bir hastanede sürdürmek istediklerini bildirmişlerdir. Bu bağlamda ülkemizde çalışmaya hevesli, istekli ve ülkemiz ürolojisini daha iyi noktalara getirecek yeni bir nesil oluşturma çalışmalarının artırılması önerilebilir. Anket sonucunda ortaya çıkan bulgulardan üzerinde durulması gereken ilginç noktalardan biri de üroloji ihtisas süresidir. Son yapılan düzenleme ile birçok ihtisas alanının süresi kısalmış ancak üroloji 5 yılda sabit olarak kalmıştır. Katılımcılara üroloji ihtisasının 5 yıl olmasına katılıp katılmadıkları sorulduğunda, %44'ünün katılmadığı saptanmıştır. Bu oranın fazla olması, asistanların eğitime başladıkları günden itibaren bağlı oldukları Tıpta Uzmanlık Tüzüğü ve eğitim müfredatı detayları konusunda daha fazla bilgi verilmesi gerekliliğine işaret etmektedir.

Üroloji ihtisas eğitimi alan asistanlar genel olarak çalışma tatminine ulaşabilmektedir. Ülkemizde eğitim kurumlarının akredite olabilmek için gösterdikleri çabalar göz önüne alındığında asistan karne-

lerine bir düzenlemenin getirilmesi önerilmektedir. Eğiticilerin %47'sinin asistanlara teorik ders anlatmaması düşündürücüdür. Asistanların yurt dışı eğitim konusunda daha çok bilgilendirilmeye ve yüreklendirilmeye ihtiyaçları vardır. Asistanlardan kongre ve benzeri organizasyonlarda kayıt ve katılım ücreti alınmayabilir. Üroloji mesleğini ülkemizde ve Sağlık Bakanlığı'na bağlı olarak sürdürmek halen geleceğin ürologları açısından cazibesini yitirmemiştir.

Bu çalışmada çıkarılan sonuçların geribildirim olarak kabul edilmesi ve bu yönde yapılacak çok merkezli çalışmaların başlatılması ve bunun merkezi olarak kontrolü, asistanların üroloji mesleğine bakışı konusundaki bilgilerin güncel tutulmasını sağlayacaktır.

Çıkar çatışması

Yazarlar, herhangi bir çıkar çatışmasının sözkonusu olmadığını bildirmişlerdir.

Kaynaklar

1. Bienenfeld D, KlykyloW, Lehrer D. Closing the loop: assessing the effectiveness of psychiatric competency measures. *Acad Psychiatry* 2003;27:131-5.
2. Mellman LA, Beresin E. Psychotherapy competencies: development and implementation. *Acad Psychiatry* 2003;27:149-53.
3. Carraccio C, Englander R, Wolfsthal S, Martin C, Ferentz K. Educating the pediatrician of the 21st century: defining and implementing a competencybased system. *Pediatrics* 2004;113:252-8.
4. Delzell JE, Ringdahl EN, Kruse RL. The ACGME corecompetencies: a national survey of family medicine program directors. *Fam Med* 2005;37:576-80.
5. Copland HL, Hewson MG. Developing and testing an instrument to measure effectiveness of clinical teaching in an academic medical center. *Acad Med* 2000;75:161-6.
6. Afonso NM, Cardozo LJ, Mascarenhas OA, Aranha AN, Shah C. Are anonymous evaluations a better assessment of faculty teaching performance? A comparative analysis of open and anonymous evaluation processes. *Fam Med* 2005;37:43-7.
7. Luthans F. *Organizational behaviour*. 6th Ed. New York McGraw Hill; 1992. p.126
8. Miner JB. *Industrial/organizational psychology*. New York McGraw Hill; 1992. p.116.

Yazışma (Correspondence): Dr. Osman Ergün.
Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Üroloji Anabilim Dalı
32400 Çünür, Isparta, Türkiye.
Tel: 0246 211 24 44 e-posta: osmanergun77@myynet.com
doi:10.5152/tud.2010.033